

FEKETE, I. *Občiansky zákonník. Veľký komentár. 1. diel (§1 - §459), 2. diel (§460 - §880). Bratislava: Eurokódex, 2011, 2589 s., ISBN 978-80-89447-50-3*

Tesne pred koncom roka sa dostáva na pulty kníhkupectiev komplexné a hodnotné dielo od skúseného autora JUDr. Imricha Feketeho, CSc. s názvom „Občiansky zákonník. Veľký komentár 1. diel (§1 - §459), Občiansky zákonník. Veľký komentár 2. diel (§460-§880)“.

JUDr. Imrich Fekete, CSc. je absolventom Právnickej fakulty UK v Bratislave. V rokoch 1979 až 1983 pracoval ako vedecký asistent v Právnickom ústave Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, kde pôsobil najmä v oblasti občianskeho práva. Podľa jeho životopisu, v roku 1981 vykonal sudcovskú skúšku. V rokoch 1983 až 1993 pracoval v rôznych funkciách na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky v oblasti legislatívy, medzinárodných vzťahov a súdnej správy. Ako riaditeľ legislatívneho a medzinárodného odboru a člen celoštátnej legislatívnej komisie sa v rokoch 1990 a 1991 podieľal na príprave základných kódexov súkromného práva – Občianskeho zákonníka a Obchodného zákonníka. V rokoch 1993 až 2002 pôsobil v Slovenskej poisťovni, a.s., naposledy vo funkcii viceprezidenta pre poistenie. V súčasnosti je výkonným riaditeľom Slovenskej kancelárie poisťovateľov. Je tiež odborným asistentom na Právnickej fakulte UK v Bratislave a členom Slovenskej advokátskej komory. Pôsobil ako externý poradca Ústavného súdu Slovenskej republiky. V roku 2004 ho vláda Slovenskej republiky navrhla za sudcu Európskeho súdu pre ľudské práva. Už viac ako 20 rokov publikuje v domácej a zahraničnej odbornej tlači. Je autorom viac ako 30 publikácií a niekoľkých stoviek odborných článkov z oblasti občianskeho, obchodného, poistného a daňového práva.

Občiansky zákonník predstavuje základný právny predpis súkromného práva, ktorý je spoločný pre občianske, obchodné, pracovné i rodinné právo. V ňom je v základných rysoch upravené všetko, čo sa týka účastníkov právnych vzťahov, vlastníctva, spôsobu jeho nadobudnutia a ochrany, ďalších vecných práv, právnych úkonov a predpokladov ich platnosti, zmlúv a ďalších majetkových vzťahov, bez ohľadu na to, či ide o fyzické osoby (občanov), právnické osoby (organizácie, orgány, inštitúcie) alebo štát. Občiansky zákonník upravuje okrem toho tiež typické občianskoprávne vzťahy, akými sú napr. dedenie, zodpovednosť za škodu, bezdôvodné obohatenie a pod. Pri písaní komentára autor vychádzal zo svojich viac ako tridsaťročných poznatkov, ktoré nadobudol ako právny teoretik, tvorca zákonov, výkonný právnik i manažér pri práci s Občianskym zákonníkom a súvisiacimi právnymi predpismi. V komentári sa snažil všetky tieto poznatky zhmotniť do takej podoby, aby mal k nim prístup nielen erudovaný právnik, ale i publikum bez právnického vzdelania.

Je treba podotknúť, že táto práca bola podporovaná Agentúrou na podpora výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-0745-07 v rámci projektu Justičnej akadémie Slovenskej republiky.

Komentár je z hľadiska systematiky spracovaný tak, že obsahuje odkaz na súvisiace ustanovenia Občianskeho zákonníka a iné súvisiace právne predpisy, čo má čitateľovi umožniť interaktívnu prácu naraz s celým textom. To je podporené nielen nespočítanými odkazmi na súvisiace ustanovenia zákona priamo v komentári, ale i veľmi podrobným vecným registrom.

Pri každom komentovanom ustanovení je uvedený výber z právnickej literatúry, z ktorej autor vychádzal pri spracovaní komentára (v týchto prameňoch môže čitateľ nájsť ďalšie podrobnejšie informácie). Spracoval nielen slovenskú, ale aj českú súkromnoprávnú literatúru, a to i staršieho dáta.

Vysvetlivky ku každému ustanoveniu sú spracované do samostatných blokov, ktoré sú číselne označené. Jednotlivé bloky sa týkajú buď vysvetľovaného ustanovenia alebo inštitútu, ktorý je obsiahnutý v komentovanom ustanovení. Na rozdiel od podobných komentárov autor sa zameral na dôkladnejší rozbor jednotlivých ustanovení občianskeho kódexu, a to predovšetkým na vymedzenie základných pojmov používaných zákonom a vzájomnú previazanosť inštitútov súkromného práva. Využili pritom všetky základné metódy výkladu zákona. Veľký priestor venuje jednotlivým zásadám charakterizujúcim nielen súkromné právo ako celok, ale aj zásadám ovládajúcim základné inštitúty súkromného práva (záväzkové právo, vecné práva a dedičské právo). Miestami sa kriticky vyjadruje k existujúcej právnej úprave, ak je v rozpore s týmito zásadami. V komentári sa snažil o komplexný prístup k spracovaniu výkladu každého ustanovenia Občianskeho zákonníka. Ten sa prejavuje v účelnom spojení doktrínálnych názorov a názorov právnej praxe na riešenie sporných otázok, ktoré sa vyskytujú pri výklade Občianskeho zákonníka. Prvoradú pozornosť však venoval aktuálnym otázkam právnej praxe tak, aby na malom priestore poskytol maximum informácií, ktoré potrebuje praktický právnik, ale i bežný čitateľ.

Praktické hľadisko sa v komentári prejavuje v tom, že komentár obsahuje viac ako 400 samostatne spracovaných príkladov, ktoré autor vypracoval na základe vlastných skúseností a ktoré majú priblížiť výklad i laickej verejnosti. Do textu komentára je zapracovaných niekoľko desiatok grafických obrázkov, ktoré znázorňujú rôzne právne situácie, ktoré vznikajú pri aplikácii Občianskeho zákonníka v praxi. Tam, kde je to vhodné, autor nahradil príklady citáciou odôvodnenia zásadných súdnych rozhodnutí. Komplexnosť spracovania komentára sa prejavuje tiež v rozsahu spracovania judikatúry súdov. Komentár vyčerpávajúcym spôsobom mapuje zásadné názory rozhodovacej praxe k výkladu jednotlivých ustanovení Občianskeho zákonníka. Za tým účelom autor do komentára zapracoval (a čiastočne i aktualizoval) všetku dostupnú judikatúru všeobecných súdov SR a ČR (predchádzajúceho Najvyššieho súdu ČSR) od r. 1950 a na mnohých miestach i medzivojnovú judikatúru. Taktiež do výkladu zapracoval judikatúru Ústavného súdu SR i ČR, ak má vzťah k súkromnému právu. Napokon do výkladu zahrnul zásadné rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (Štrasburg) a Súdneho dvora Európskych spoločenstiev (Luxemburg). Uvedené judikáty do textu zapracoval tvorivým spôsobom, nie ich mechanickým zaradením na koniec výkladu konkrétneho ustanovenia. Komentár obsahuje právne vety, príp. výňatky z takmer 8 000 rozhodnutí domácich a európskych súdov.

V práci sa snažil aj o trochu netradičnejší prístup k spracovaniu matérie, aby zabezpečil nadčasové používanie tohto komentára. Poukazuje nielen na vymedzenie konkrétneho inštitútu v Občianskom zákonníku, ale i vo všeobecnom súkromnom práve, ktorého korene siahajú do rímskeho práva. Čitateľovi tým chcel umožniť pochopenie podstaty a významu daného inštitútu, ale aj poskytnúť návod na výklad príslušných ustanovení zákona, ktoré sú často veľmi rámcové a pripúšťajú široký priestor pre rôzne interpretácie.

Pri výklade každého ustanovenia skúmal prepojenie medzi Občianskym a Obchodným zákonníkom a nadväzujúcimi právnymi úpravami a upozorňuje na rozdiely v oboch kódexoch. Čitateľovi to umožní hlbšie preniknutie do podstaty problémov právnej úpravy obchodných záväzkových vzťahov a pochopiť nadväznosti a súvislosti medzi občianskym a obchodným právom. Pomerne často odkazuje aj na zahraničnú úpravu, ktorá môže byť inšpiráciou pri zdokonaľovaní našej právnej úpravy.

Komentár je možno odporúčať najmä sudcom, advokátom, podnikovým právnikom, študentom práva a pod. Vzhľadom na to, že komentár je písaný zrozumiteľným a prehľadným spôsobom, je tiež určený širokej laickej verejnosti. Na záver prichodí autorovi poďakovať sa každému, kto mu pomáhal pri spracovaní komentára a nám ako čitateľom i jemu osobne.

JUDr. Ing. Roman Paulíček, PhD.

Fakulta práva Janka Jesenského

Vysoká škola v Sládkovičove

apaul@ttonline.sk